

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Географічний факультет**

«УХВАЛЕНО»

Вченою радою географічного факультету
протокол № 9 від 25 лютого 2021 року

Голова вченої ради географічного факультету

_____ проф. Запотоцький С.П.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБОВУВАННЯ
НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ -
«МАГІСТР» (денна форма навчання)**

***ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ - МАГІСТР
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 10 «ПРИРОДНИЧІ НАУКИ»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 106 «ГЕОГРАФІЯ»***

***ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ГЕОГРАФІЯ ЕНОГАСРОНОМІЧНОЇ РЕКРЕАЦІЇ ТА ТУРИЗМУ»
ПОДВІЙНИЙ ДИПЛОМ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (УКРАЇНА)
ТА УНІВЕРСИТЕТУ КАМЕРІНО (ІТАЛІЯ)***

Передмова

Вступник до магістратури повинен знати:

- основні поняття і терміни, якими прийнято оперувати, розкриваючи зміст і завдання географії туризму на сучасному етапі;
- основні концепції, на яких базується географія туризму;
- основні методики геотуристських досліджень;
- загальні геопросторові закономірності поширення різних форм і видів туризму.

Вступник до магістратури має вміти:

- встановлювати географічні та соціокультурні закономірності розвитку туризму регіонів на основі аналізу природних, культурно-історичних та соціально-економічних умов території;
- визначати рекреаційну ємність території, за літературними і картографічними джерелами оцінювати туристський потенціал регіонів;
- аналізувати і складати прогнози розвитку основних внутрішніх та міжнародних туристських потоків.

Вступники з географії рекреації та туризму також мають володіти фундаментальними знаннями з рекреаційної географії, географії туризму конструктивної географії, основ природокористування, геоекології, фізичної та економічної та соціальної географії України, охорони природи і раціонального використання природних ресурсів.

Програма

Об'єкт, предмет дослідження і завдання географії туризму як наукової дисципліни. Зв'язок географії туризму з географічними дисциплінами і іншими науками. Взаємозв'язок базових понять: дозвілля, відпочинок, рекреація і туризм. Періоди розвитку географії туризму в світі. Початок географічних досліджень туризму та становлення географії туризму в світі. Передвоєнний період розвитку географії туризму та Друга світова війна. Післявоєнний період розвитку географії туризму. Період розквіту географії туризму. Становлення рекреаційної географії і географії туризму в СРСР.

Концепція територіальних рекреаційних систем (ТРС). Системні характеристики і властивості ТРС. Вертикальні і горизонтальні зв'язки ТРС. Рекреація – як соціально-економічне явище. Рекреаційні потреби. Основні види і структурні особливості туристсько-рекреаційної діяльності. Еволюція туристської діяльності на різних етапах розвитку суспільства. Структура і основні критерії класифікації туристської діяльності. Класифікація туристської діяльності за суспільною функцією і технологією.

Основні підходи до визначення туризму. Класифікації туризму за різними типологічними ознаками. Особливості міжнародного, внутрішнього і національного туризму. Основні класифікаційні ознаки і види міжнародного туризму. Класифікації туризму відповідно до мети подорожі. Поняття альтернативного туризму. Співвідношення екстремального, пригодницького та традиційного туризму. Комерційний та соціальний туризм. Сталий та екологічний туризм. Базові чинники розвитку туризму. Фактори розвитку

міжнародного туризму: зовнішні і внутрішньогалузеві. Географічні фактори розвитку міжнародного туризму.

Сутність поняття «рекреаційно-туристські ресурси», основні підходи до визначення. Основні підходи до класифікації туристських ресурсів. Принципова структура рекреаційних ресурсів. Специфічність характеру ресурсів для різних видів туризму та рекреації. Туристсько-рекреаційне господарство як галузь з ресурсною орієнтацією. Рекреаційні ресурси та умови рекреаційної діяльності. Порівняльний аналіз. Етапи переведення природних комплексів та культурно-історичних об'єктів до категорії рекреаційних ресурсів. Найсуттєвіші характеристики рекреаційних ресурсів. Природні умови рекреаційної діяльності і рекреаційні ресурси. Основні складові рекреаційної оцінки природних ресурсів. Природно-географічні і природно-антропогенні рекреаційно-туристські ресурси. Базові положення оцінки рекреаційних ресурсів. Основні типи рекреаційних оцінок. Базові характеристики рекреаційних ресурсів. Основні складові рекреаційної оцінки природних ресурсів.

Базові положення пейзажно-естетичної оцінки ландшафтів. Технологічна оцінка рекреаційних ландшафтів. Основи медико-біологічної оцінки території. Медико-кліматологічна характеристика курортних регіонів. Оцінка бальнеологічних ресурсів як умови розвитку рекреації. Оцінка гідрологічних об'єктів як умов розвитку рекреації. Оцінка клімату як умови розвитку рекреації. Оцінка лісів як рекреаційного ресурсу. Оцінка рельєфу як рекреаційного ресурсу. Оцінка рекреаційного навантаження на територію. Поняття «рекреаційна дигресія ландшафту». Рекреаційні ресурси природно-заповідного фонду. Роль об'єктів природно-заповідного фонду та садово-паркової архітектури для розвитку рекреації регіонів. Суспільно-історичні рекреаційно-туристські ресурси. Основні положення аналізу і рекреаційної оцінки архітектурно-історичних об'єктів. Об'єкти природної і культурної спадщини як умова розвитку туризму.

Аналіз економічних умов розвитку рекреації. Аналіз поняття «туристський потенціал». Структура туристського потенціалу. Основні положення характеристики туристського потенціалу регіону. Рекреаційно-ресурсний потенціал території та його визначення. Поняття «природно-ресурсного рекреаційного потенціалу». Історико-культурний потенціал території. Поняття «господарського потенціалу рекреації». Рекреаційна ємність території.

Основні світові тенденції розвитку туризму. Основні закономірності розвитку географії туризму з метою відпочинку і розваг. Географія туризму пов'язаного зі спортивними заходами. Географія гірськолижного туризму. Географія туризму пов'язаного з релігією. Особливості географії і основні види наукового туризму. Розвиток лікувально-оздоровчого туризму. Ресурси і особливості реалізації лікувально-оздоровчого туризму. Основні типи курортів. Діловий туризм та його роль у формуванні світових турпотоків. Географія конгресно-виставкового туризму. Географія інсентів-туризму. Аналіз поняття і структура туристичної індустрії.

Аналіз понять «туристський комплекс» та «туристський центр». Загальні положення типології туристських центрів. Рекреаційні (туристські) заклади і їх

класифікація. Міста – як туристські центри. Особливості географії сільського туризму.

Екологічний туризм. Взаємодія туризму і оточуючого середовища. Головні аспекти впливу. Рекреаційне і туристське природокористування. Основні складові забруднення природного середовища пов'язані з туризмом. Екологічні проблеми та їх вплив на розвиток рекреації. Соціально-економічна роль туризму (позитивний і негативний вплив). Вплив туристської діяльності на культурне середовище.

Суть і базові принципи туристсько-рекреаційного районування. Комплексність рекреаційного районування та його аспекти. Рекреаційний район як базова одиниця районування. Умови і фактори рекреаційного районування. Визначальні риси процесу рекреаційного районування. Таксономічні одиниці туристсько-рекреаційного районування та головні ознаки їх виділення.

Основні етапи розвитку рекреаційного районування України. Місце України в схемах туристсько-рекреаційного районування ЄСР. Сучасні базові схеми рекреаційно-туристського районування України. Туристське районування України М. Крачила, С. Поповича, Н. Федоренка, О. Бейдика, Д. Ляшенко, І. Смаля, П. Масляка. Рекреаційно-туристське районування гірських територій. Туристсько-рекреаційне районування Гірського Криму. Рекреаційне районування Карпат. Рекреаційне районування Криму.

Загальна характеристика Західного рекреаційно-туристського макрорайону. Загальна характеристика Поліського рекреаційно-туристського макрорайону. Загальна характеристика Центрально-Східного рекреаційно-туристського макрорайону. Загальна характеристика Кримського рекреаційно-туристського макрорайону. Загальна характеристика Приморського рекреаційно-туристського макрорайону.

Аналіз рекреаційно-туристського потенціалу адміністративних областей України (Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Запорізька, Закарпатська, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська, Чернівецька) і АР Крим.

Туристсько-рекреаційне районування світу. Головні районоутворюючі фактори при туристсько-рекреаційному районуванні світу. Туристське районування світу (UNWTO): характеристика схеми, фактори виділення макро- і мезорегіонів. Характерні риси розвитку туризму в Африканському макрорегіоні. Характерні риси розвитку туризму в Американському макрорегіоні. Характерні риси розвитку туризму в Азіатсько-Тихоокеанському макрорегіоні. Характерні риси розвитку туризму в Європейському макрорегіоні. Характерні риси розвитку туризму в Середньосхідному макрорегіоні.

Основні напрямки туристської діяльності і туристичні центри Північної Європи. Основні напрямки туристської діяльності і туристичні центри Західної Європи. Основні напрямки туристської діяльності і туристичні центри Центральної і Східної Європи. Основні напрямки туристської діяльності і

туристичні центри Південної Європи. Основні напрямки туристської діяльності і туристичні центри Східної Середземноморської Європи. Рекреаційно-туристський потенціал і головні туристичні центри Північної Америки. Національний туризм США і Канади. Основні напрямки туристської діяльності. Особливості туріндустрії Карибського регіону. Рекреаційно-туристський потенціал країн Центральної і Південної Америки. Рекреаційно-туристський потенціал і головні туристичні центри країн Північно-Східної Азії. Головні напрямки туристсько-рекреаційної діяльності в континентальному районі. Південно-Східної Азії. Головні напрямки туристсько-рекреаційної діяльності в острівному районі Південно-Східної Азії. Рекреаційно-туристський потенціал країн Південної Азії. Особливості туріндустрії в державах і територіях Океанії. Сучасний стан і тенденції розвитку туризму в країнах Середнього Сходу. Головні туристичні центри країн Середнього Сходу. Міжнародний туризм в країнах Африки: сучасний стан і проблеми розвитку. Рекреаційно-туристський потенціал країн Північної Африки. Національні парки Африки як осередки екологічного і наукового туризму.

Міжнародні туристичні потоки. Фактори їх формування і динаміки. Туристичні потоки в межах основних туристських регіонів. Туристична політика держави: основні складові, фактори формування. Туристичний імідж держави: основні складові, фактори формування. Туристичний імідж найбільших країн світу, що приймають туристів. Туристичний імідж країни як фактор впливу на міжнародні туристичні потоки. Міжнародне регулювання туристичної діяльності.

Список рекомендованої літератури

- Александрова А.Ю. Международный туризм. – М., 2002.
- Багрова Л.А., Подгородецкий П.Д. Физико-географические основы рекреационной географии. - Симферополь, 1982.
- Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – К., 2001.
- Веденин Ю.А. Динамика территориальных рекреационных систем. – М., 1982.
- Воскресенский В.Ю. Международный туризм. – М., 2008.
- Воронкова Л.П. История туризма и гостеприимства. – М., 2004.
- Генсирук С.А., Нижник М.С., Возняк Р.Р. Рекреационное использование лесов. - К., 1987.
- География туризма / Под ред. А.О. Александровой. – М., 2008.
- Голд Дж. Психология и география. Основы поведенческой географии. – М., 1990.
- Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности. – М., 1996.
- Котляров Е.А. География туризма и отдыха. – М., 1978.
- Крачило Н.П. География туризма. – К., 1987.
- Кусков А.С., Голубева В.Л., Одинцова Т.Н. Рекреационная география. – М., 2005.
- Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). – К., 2003.
- Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України.

– К., 2007.

Мальська М., Худо В., Цибух В. Основи туристичного бізнесу. – Львів, 2003.

Менеджмент туризма: Туризм и отраслевые системы. – М., 2002.

Менеджмент туризма: Туризм как вид деятельности – М., 2001.

Методология оценки рекреационных территорий / В.Ф. Данильчук, Г.М. Алейникова, А.Я. Бовсуновская, С.Н. Голубичная. – Донецк, 2003.

Мироненко Н.С., Твердохлебов И.Т. Рекреационная география. – М., 1981.

Пирожник И.И. Основы географии туризма и экскурсионного обслуживания. – Минск, 1985.

Преображенский В.С., Мухина Л.И., Казанская Н.С. и др. Методические указания по характеристике природных условий рекреационного района // Географические проблемы организации туризма и отдыха / Отв.ред. Б.Н. Лиханов. – М., 1975. – Вып. 1. – С.50-112

Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму. – Ніжин, 2004.

Стафійчук В.І. Рекреалогія. – К., 2006.

Теоретические основы рекреационной географии / Под ред. В.С. Преображенского. – М., 1975.

Устименко Л.М., Афанасьев І.Ю. Історія туризму. – К., 2005.

Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія туризму в Україні. – К., 2002.

Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. – Івано-Франківськ, 2001.

Чижова В.П. Рекреационные нагрузки в зонах отдыха. – М., 1977.

Экономика и организация туризма. Международный туризм / Под ред. И.А. Рябовой, Ю.В. Забаева, Е.Л. Драчевой. – М., 2005.

Укладачі програми:

д. геогр. н., проф. Дмитрук О.Ю;

д. геогр. н., проф., член-кор. НАПН України Шищенко П.Г.;

к. геогр. н., доц. Мотузенко О.О.